

Plante oleaginoase

Ghid de bune practici

în agricultură

Informații utile privind planificarea, cultivarea și comercializarea eficientă a recoltelor

Project supported by:

Intelligent Energy Europe

www.probio-project.com

Rapița

Rapița trebuie cultivată în sistemul de rotație a culturilor pentru că este o bună premergătoare a primei recolte de cereale și asigură un control corespunzător al buruienilor perene. Rapița poate fi cultivată în majoritatea solurilor, dar este foarte sensibilă la o slabă aerare și la un sol deteriorat. Hrănirea solului cu elemente nutritive când aciditatea acestuia nu corespunde pH-ul optim de 6-7.5, conduce la deteriorarea lui.

Perioada ideală pentru semănat este de la sfârșitul lui august până în a doua parte a lunii septembrie. Nenumărate experimente au demonstrat că se obține o recoltă bună la o repartizare egală de 9 plante la m^2 . Norma de semănat recomandată pentru cultura de toamnă se încadrează între 3 kg/ha (60 semințe/ m^2) și 6 kg/ha (120 semințe/ m^2), în funcție de soiul și caracteristicile semințelor. Semănatul timpuriu poate genera o înflorire prea timpurie, precum și pagube datorate înghețului. Slaba pregătire a solului, alături de îngheț și de invazia melcilor împiedică existența unei densități optime a culturii, de aceea este indicat să se crească norma de semănat.

Semințele se seamănă la o adâncime de 2-3 cm. Au o importanță vitală calitatea patului germinativ, o bună umiditate a solului și un bun contact între semințe și sol, care poate fi obținut dacă se ară și se tăvăluște bine solul. Pentru a asigura o bună nutriție a plantelor, încă din faza de semănat se adaugă în patul germinativ azot, fosfor (P_2O_5) și potasiu (K_2O).

Înainte de uscarea semințelor, spațiile de depozitare trebuie temeinic curățite și dezinfectate. Trebuie avut în vedere că semințele mici de rapiță pot aluneca din recipientele de uscare în canalele de colectare. De aceea, înainte de transportarea recoltei, este obligatoriu să se verifice cu atenție toate spațiile de depozitare, iar pe perioada de depozitare a semințelor, spațiile trebuie întreținute în mod corespunzător.

Imediat după recoltare, semințele de rapiță trebuie păstrate la rece, pentru a se conserva calitatea uleiului și pentru a preîntâmpina pericolul apariției mucegaiurilor și a moliilor. Cea mai eficientă păstrare la rece se realizează în silozurile speciale pentru rapiță. În silozurile pentru cereale trebuie să se asigure o bună circulație a aerului numai prin reducerea grosimii stratului de semințe puse la uscat. Depozitarea semințelor la temperaturi scăzute are ca efect reducerea creșterii cantității de acizi grași liberi la semințele crăpate și preîntâmpină dezvoltarea mucegaiurilor și a moliilor.

În timpul uscării rapiței, temperatura aerului nu trebuie să depășească $70^{\circ}C$, dacă semințele au un grad de umiditate de peste 12.5%, și $80^{\circ}C$, dacă gradul de umiditate al acestora este sub 12.5%. Temperatura aerului trebuie redusă cu $10^{\circ}C$, dacă nu amestecăm semințele în timpul uscării. Când semințele de rapiță urmează să fie folosite pentru însămânțare, iar conținutul de umiditate este mai mic de 17%, temperatura aerului nu trebuie să depășească $65^{\circ}C$. Umiditatea la depozitare a rapiței nu trebuie să fie mai mare de jumătate din cea a cerealelor, de aceea trebuie depozitată la o umiditate de 7.5% - 8%.

Soia

Soia este una dintre cele mai importante plante cunoscute în întreaga lume, care reprezintă o însemnată sursă de ulei și proteine. Mai întâi, din boabele de soia, prin extracție cu solvenți, se obține ulei, apoi din șroturi se produc furaje pentru animale.

Cea mai bună recoltă de soia se obține dacă este semănată la începutul lunii mai. Condițiile corespunzătoare de creștere asigurate la însămânțare vor determina o încolțire reușită și o bună dezvoltare a plantelor tinere. În acest sens, temperatura minimă a solului trebuie să fie de 12 -15°C. Procesul de germinare a semințelor crește odată cu creșterea temperaturii.

Soia este o plantă destul de rezistentă și bine adaptată la diferite tipuri de soluri, dar cele mai însemnate recolte și boabele de cea mai bună calitate se obțin pe solurile cele mai performante. De aceea, un sol sănătos, fertilizat și afânat asigură o încolțire și o creștere normală a plantelor și, în același timp, o protecție împotriva condițiilor meteorologice neprielnice, cum ar fi înghețul, frigul, seceta sau excesul de umiditate.

Pentru o bună încolțire, soia se seamănă la o adâncime de 2.5 -3.5 cm, la o densitate recomandată a însămânțării de 70.000-180.000 plante la hectar. În cazul unei distanțe mari între rânduri, densitatea vizată este de 150.000 de plante la hectar, în cazul unei distanțe mici între rânduri, densitatea este de 175.000. Când densitatea este scăzută, plantele sunt mai ramificate și pericolul de a fi culcate la pământ este mai redus, dar planta produce păstăi mai aproape de sol.

Soia începe să producă păstăi pe întreaga tulpină, care apar la 7-10 cm de sol, majoritatea aflându-se la jumătatea inferioară a plantei. Datorită acestei particularități, înainte de însămânțare, solul trebuie să fie nivelat, pentru ca semănatul să se desfășoare cu ușurință. În acest fel, se preîntâmpină înfundarea combinei care, pentru o bună recoltare, trebuie să fie fixate la o înălțime cât mai mică.

Din cauza unei fixări inadecvate a combinei și a faptului că păstăile cresc aproape de sol, se poate ajunge la pierderi de 90%, chiar înainte ca planta să fi pătruns în combină. Păstăile de soia se treieră și se curăță cu ușurință, dar, în timpul recoltării, viteza tobei trebuie să fie de 1,25 ori mai mare decât viteza de înaintare a combinei, altfel, boabele se vor sfărâma, ceea ce va cauza importante pagube la semințe.

Floarea-soarelui

Conform clasificărilor internaționale, floarea-soarelui se situează pe primele locuri între plantele oleaginoase. Pentru ca să răsară și să se dezvolte corespunzător, are nevoie de un sol cu o temperatură de 8-12°C. Până în faza de dezvoltare a patru-șase frunze, prezintă o rezistență medie la temperaturi scăzute.

Floarea-soarelui poate fi cultivată cu succes pe diferite tipuri de sol, fiindcă prezintă o bună toleranță atât la solurile ușor acide, cât și la cele neutre cu o redusă cantitate de sare. Cel mai bine se dezvoltă în solurile argiloase cu un pH între 6.5 - 8.5 care, la nevoie, pot fi irigate, dar și în cele bine fertilizate, bine drenate, cu humus umed.

Pentru cultivarea florii-soarelui, înainte de semănare, solul trebuie bine curățat de buruieni. În acest scop se va folosi plugul cu brazdă, apoi se vor realiza operațiile premergătoare semănatului. În perioada de semănare și de răsărire, solul trebuie să aibă suficientă umiditate, care poate fi asigurată fie prin mici lucrări aplicate solului, fie prin irigare, înainte de semănare.

Perioada optimă de semănare este de la mijlocul lui aprilie până în mai, când temperatura solului atinge cel puțin 3°C. Pentru ca planta să răsară repede, cel mai bine este ca solul să aibă până la o adâncime de 10 cm o temperatură de cel puțin 8°C. O semănare timpurie poate conduce la o slabă germinare. Pentru a atinge o densitate recomandată de 5-6,5 plante la m² sau 60 000 – 65 000 plante la hectar, sunt suficiente 8-10 kg semințe. Pentru a se dezvolta corespunzător, floarea-soarelui are nevoie de o bună expunere la soare, de aceea, se va semăna la o distanță de 45 cm între rânduri, la o distanță de 20 cm între semințe și la o adâncime de 3-4 cm.

Recoltarea florii-soarelui poate începe când cantitatea de umiditate din semințe coboară sub 20%. Pentru recoltare se folosesc combine universale cu header adaptate pentru floarea-soarelui. În condițiile de la noi, producția de floarea-soarelui se ridică la 2500-3000 kg de semințe la hectar. Întrucât semințele de floarea-soarelui conțin 40-50% ulei, din această plantă se produce cea mai mare cantitate de ulei pur la unitatea de suprafață.